

شى جىنپىڭنىڭ دۇنيە جۈزىلىك نىتا ـ نىقلاسى

(ياسى 2 ـ بەتتە)

مەكسىكانىڭ پىچىينىتزا مايا وركەنىيەتى جۇر ـ تىندا، بايرىعى وركەنيەتتەردىڭ تاڭ قالارلىق “كەز ـ دەسۇن” كوردى؛ ەگىيەنتىڭ لۇكسور عىياداتجانا ـ سىندا وركەنيەتتەردىڭ ۇزاققا سوزىلعان اۋىسى ـ كۇيىس تارىيىن ەسكە ُتۇسردى؛ ۇندىستاننىڭ ماخابالىيۇرام بايرىعى بۇتخاناالر شوغرەنندا وركەنيەت ـ تەردىڭ اردىان جالغاسقان ُوزارا ۇلكى الۋ تارىيىن باياندادى ... ُار رەتكى وركەنيەتتەر ارا تىلدەسۇ ارا ـ لىقتى جاقىناداتا ُتۇستى.

”ادامزات وركەنيەتى كوپ تۇرلىلىگىمەن عانا پىكىر اۋىستىرىپ، ُوزارا ۇلكى الۋ قۇننا يە“ ، ”تە ـ رەزەسى تەڭ بولغاندا عانا اۋىسى ـ كۇيىس جاساپ، ُوزارا ۇلكى الۋدىڭ العى شارتى ازىرلەندەدى“ ، ”سىي ـ سەمدى بولغاندا عانا ُوزارا اۋىسى ـ كۇيىس جاساپ، ۇلكى الۋدىڭ قوزعاۋشى كۇشى ازىرلەنەدى“ ، اتاماسۇ مەن سىڭار جاقىتلىق وركەنيەتتەر اۋىسى ـ كۇيىسى مەن ُوزارا ۇلكى الۋداعى ەڭ ۇلكەن بوگەت“ ، ”سىيسەيدىلىق رۇخىن ۇستانغاندا عانا، ’ور ـ كەنيەتتەر قاقىتەسى‘ بولمايدى، سوندا عانا وركەز ـ يەتتەر جاراسەيدىلىمەن جۇزەگە اسرۇعا بولادى“ ...

2014 ـ جىلى 3 ـ ايدىڭ 27 ـ كۇنى ُتوراعا شي جىنپىڭ بىرلەسكەن مەملەكەتتەر ۇيىمى وقۇ ـ اعارتۇ، عىلىم ـ مادەنيەت ۇيىمىنىڭ باس شتابىندا لەكسيا سويلەگەندە، جاڭا داۋىر دەگى جۇڭگونىڭ وركەنيەت كوزقاراسىن ايقىن بايىمداپ، ”وركەنيەتتەر ارا اۋىسى ـ كۇيىس جاساپ، ُوزارا ۇلكى الۋ ادامزات وركەنيەت ـ نىڭ العا باسۇن جانە دۇنيە ُجۇزىنىڭ بەيىشتىلىگى مەن داۋىن ىلگەرەيلەتۇدىڭ ماڭغزدى قوزعاۋشى كۇشى“ دەپ تەرەڭ اتاپ كورەستتى.

قىزۇ قول شاپالاق ُۇنى شىنايى موينىداۋدى اىگىلەدى. جىين زالنىدا بىرلەسكەن مەملەكەتتەر ۇي ـ مېنداعى 190نان استام مۇشە ەلدىڭ مەملەكەت تۇى ُيرىن ـ ُبرى ايشىقتاپ ەڭ بوياۋلى كوركەم كو ـ رىنىسى قالىپتاستردى.

”جۇڭگو باشىسىنىڭ كورەگەندىگى مەن بىر ـ لەسكەن مەملەكەتتەر ۇيىمى وقۇ ـ اعارتۇ، عىلىم ـ مادەنيەت ۇيىمىنىڭ بورىشى ُير جەرەدن شىقتى“ ، ـ دەدى بىرلەسكەن مەملەكەتتەر ۇيىمى وقۇ ـ اعارتۇ، عىلىم ـ مادەنيەت ۇيىمىنىڭ سول كەزەدەگى باسقالا ـ سى بوكوۋا باعا بەردپ.

5 جىلدىن كەيىن 20۱9 ـ جىلى 5 ـ ايدا ازيا ور ـ كەنيەتتەر تىلدەسۇى جىينالىسى بەيىجىڭدە وتكىزىل ـ دى. جىينالىستى ُتوراعا شي جىنپىڭ ۇزى باستاما كوتەرىپ وتكىزدى، بۇل ازباداعى بارلىق ەلدى قامتىپ قانا قويماي، دۇنيە جۇزىندەگى ُار ماتەرىك ـ كە اشىق ۇستالدى.

”الۋان تۇرلىلىكنىڭ بىرگە ُومىر ُسۇرۇى ار ـ قىلى وركەنيەت مارسىۋىشلىغىنان اتتاپ ُوتۇبىز، جاراسەمدى بىرگە جاساۋ ارقىلى وركەنيەتتەر قاقىت ـ عىسنان اتتاپ ُوتۇبىز، توعىسۇ، ُويلسۇ ارقىلى وركەنيەتتەر اراز دەغىننن اتتاپ ُوتۇبىز، گۇلدەنۇ، بىرگە ىلگەرەيلسۇ ارقىلى وركەنيەتنىڭ قانىپ ـ سەمۇد ـ نەن اتتاپ ُوتۇبىز كەرەك“... از ياداعى 47 مەملە ـ كەتتەن جانە دۇنيە جۇزىندەگى باسقا ەلدەرەدن، حالقارالىق ۇيىمداردان جىينالىسقا قاتىناسۇعا كەلگەن 1000نان استام ۇاكىل جاريالاغان جەنىستىك خۇجاتى ُار جاقىڭ تەپە ـ تەڭ تۇرۇ، ُوزارا ۇلكى الۋ، تىلدەسۇ، سىيسەمدى بولۇ سىندى وركەنيەت كوزقاراسى جونى ـ دەگى كەڭ كولەمدى ورتاق تانىمىن اىگىلەدى.

كامبودجاعا ساپارلاي بارغان كەنزىندە، اۋتور ـ لى ماقالاسىندا جۇڭگونىڭ مادەنى ەسكەرتكىشى ماماندارنىڭ ۇزاق جىل بويى كامبودجادا تامىر تارتىپ، اڭكور ەجەلگى ەسكەرتكىشىن قورعاعان جانە قالىپنا كەلتىرگەن اڭگىمەسىن ايىتتى؛ جۇڭ ـ گوعا ساپارلاي كەلگەن فرانسىيا زۇڭتۇڭى ماك ـ روندى قارسى العان كەز دە ەكى ەل خۇجاتتارعا قول قويىسىپ، پارىچ قاسيەتتى انا شىركەۋىن قال ـ پىنا كەلتىرۇ جانە شي ـ انداعى چىن شىخۇاڭ قابىرىن ـ داعى اتتى اسكەرلەر ُمۇسىنىن قورعاۋ جونىندە سەل ـ بەستىك ورسىتەتتى ...

شى جىنپىڭنىڭ كوڭلىنىدە، مەيىلى جۇڭخۇا وركەنيەتى بولسىن، ەدە دۇنيە جۇزىندە ساقاتالغان تاغى باسقا وركەنيەتتەر بولسىن، بارلىعى ادامزات وركەنيەتىندە جاراتىلغان جەتىستىك؛ وركەنيەتتەر ـ دىڭ اۋىسى ـ كۇيىسىن، ُوزارا ۇلكى الۋىن ىلگەرد ـ لەتكەندە ادامزات وركەنيەتىن بايىتۇعا بولادى، ُار ەل حالقىنىڭ اناعۇرلىم مول مازمۇندى رۇخانى تۇرمىستان ُلاززات الۇىنا، اناعۇرلىم كوپ تالعامعا يە بولاشاققا جول اشۇىنا مۇمكىندىك جاساۋعا

بولادى.

ُوزارا ُيىلسۇ بارسىندا ُتۇسىنىسىپ، ُيرىن ـ ُبرى قادىرلەپ، اۋىس ـ كۇيىس جاساۋ، ُوزارا ۇلكى الۋ بارسىندا ۇندەستىكتى كۇشەيتتى. كۇزگى كۇن شۇغىلاسىندا، پارسەنون عىياداتجا ـ ناسىنىڭ الا دىڭگەگى التىن جالانىلغانداي كورنەدى. 20۱9 ـ جىلى 1۱ ـ ايدىڭ 12 ـ كۇنى گرەتسىيادا ساپاردا جۇرگەن ُتوراعا شي جىنپىڭ وسى عىياداتجانانىڭ ەتەگىندەگى افينا اكروپولىس مۇراجىينا باردى.

ُتوراعا شي جىنپىڭ ”ويىعا شومعان افىنا“ بە ـ دەرلى ناقىشنىڭ الدىندا ايلداپ زەر سالا تاماشالادى. ”بۇل پەريزات افىنانىڭ سوعىستان ەندى عانا ورالىپ دەمالىپ، ويىعا شومعان بەينەسى، بەدەرلى ناقىش كىشكەنتاي بولغانمەن، ُمانى زور“ . بىرگە ەكسكۇرسىيالاعان كەزدە گرەتسىيانىڭ زۇڭتۇڭى پاۋلوبوۋلوس ۇزى ”تۇسىندىرۇشى“ بولدى. ”ول سوعىستىڭ ُمانى، زايرى، قايدا ەكەندىگى جايلى ويلانۇدا“ . شي جىنپىڭ جانىنداعى گرەتسىيا زۇڭتۇڭىنا ”قارۇ سىلتەسەيەۋ“ تۇرالى جۇڭگو ُتاسەلسىن باياندادى، پاۋلوبوۋولوس زۇڭتۇڭ تىڭداي وتىرىپ، توقتاۋسىز باسىن يزەپ قۇپتاپتىن ـ دەغىن ُيىلدىردى.

سول جىلى 5 ـ ايدا ازيا وركەنيەتتەر تىلدەسۇى جىينالىسى وتكىزىلگەن كەزدە پاۋلوبوۋولوس ماجە ـ لىسكە قاتىناستى.

”ُير مەملەكەتنىڭ، ُير ۇلتنىڭ دۇنيە جۇزىنە جانە ادامزاتقا قوسقان ۇلەسى ونىڭ قانشاما زاتتىق ماتەريال جاراتقانىدىغىندا عانا مەمس، قانداي ۇستا ـ نىم ورتاعا قويغاندىغىنان دا كورىنىسى بەرەدى“ . ُتوراعا شي جىنپىڭ العا قويغان وركەنيەت كوزقارا ـ سى، ادامزاتنىڭ تاعدىرلاىس ورتاق تۇلغاسىن قۇرۇ سياقتى ۇستانىمداردى تىلكە العاندا، پاۋلوبوۋولوس شىن جۇرەكتەن اسەرلەنىپ، ”بۇل بايرىعى جۇڭخۇا وركەنيەتنىنىڭ اقىل ـ پاراساتى مەن جۇڭگونىڭ جا ـ ۇاپكەرشىلىك ارقىلايتىن ُىرى ەل رەتىنىدەگى تارىيىچى جاۋاپكەرشىلگىن اىگىلەدى“ ، ـ دەدى.

”بىز تۇرلىشە وركەنيەتنىڭ ُيرىن ـ ُبرى قۇرمەتتەۋىن، جاراسەمدى قاتاز ُومىر ُسۇرۇۋن ىلگەرەيلەتۇبىز كەرەك“ ، ”بەيىشتىلىكنىڭ ۇشقىنىن ۇرپاقتان ـ ۇرپاققا جالعاپ، دامۇعا سارقىلماس كۇش ـ قۋات ۇستەپ، وركەنيەت ساۋلەسىن ارايالاتا بەرۇ — ُار ەل حالقىنىڭ تىلەگى، سونداي ـ اق ُبىزدىڭ وسى بۇن ساياساتكەرلەر ارقىالاۋعا ُبىستى جاۋاپكەرشىلىك“ ، ـ دەپ اتاپ كورسەتتى ُتوراعا شي جىنپىڭ.

”دۇنيە ُجۇزى وركەنيەتنىڭ الۋان تۇرلىلىگە ـ نە قۇرمەت ەتۇدى بىرگە دارىپتەۋبىز كەرەك“ ، ”بۇكىل ادامزاتقا ورتاق قۇندىلىقتى اسقاقتاتۇدى بىرگە دارىپتەۋبىز كەرەك“ ، ”وركەنيەتتى جالعاى ـ تىزۇعا جانە وندا جاڭقالق اشۇعا ُمان بەرۇدى بىرگە دارىپتەۋبىز كەرەك“ ، ”حالقارالىق كۇمانىتارلىق اۋىسى ـ كۇيىستى، سەلبەستىكتى كۇشەيتۇدى بىرگە دارىپتەۋبىز كەرەك“ — ادامزات قوعامىنىڭ وسىز ـ ماندانۇ اياق السىن ىلگەرەيلەتۇدى، دۇنيە ُجۇزى وركەنيەت باقىشاسىن گۇلدەندىرۇدى كوزدە ۇستا ـ دى، 2023 ـ جىلى 3 ـ ايدا باس شۇجي شي جىنپىڭ جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتياسى مەن دۇنيە ُجۇزى ساياسي پارتيالارنىڭ جوعارى جىكتەگىلەر كەڭەسىن ـ دە ەلەمدىك وركەنيەت باستاماسىن سالناتانتى تۇردە العا قويىپ، وركەنيەتتەردىڭ اۋىسى ـ كۇيىسىن، ُوزارا ۇلكى الۋىن ىلگەرەيلەتۇگە، ادامزات وركەنيە ـ تىنىڭ العا باسۇن جەبەۋگە تىڭ دا قۇدرەتتى اقىل ـ پاراسات جانە كۇش ـ قۋات پوستى.

”ۇزى جاراتقان كوركەمدىكتەن ُلاززات الا ُبىلۇ، باسقالار جاراتقان كوركەمدىكتەن ُلاززات الا ُبىلۇ، ُوز كوركەمدىگى مەن باسقالاردىڭ كوركەم ـ دىگىن توعىستىرۇ، ەلەمنىڭ ۇلى بىرلىگىن ساقتاۋ“ ، ادامزات وركەنيەتنىڭ ادامدى وزىنە باۋراپتىن نەتكەن تاماشا جارقىن كارتىناسى!

(4) ادىلەتنىڭ داغىىل جولىمەن جۇرگەندە عانا، دۇنيە كوپكە ورتاق بولادى — ”تارىيىننىڭ دۇرىس جاعىندا تۇرىپ، ادام ـ ۇلتنىڭ العا باسۇى جاعىندا تۇرىپ، ادامزاتنىڭ تاعدىرلاىس ورتاق تۇلغاسىن قۇرۇدى ىلگەرد ـ لەتۇگە، اناعۇرلىم كوركەم دۇنيە ُجۇزىن قۇرۇعا تىڭ دا اناعۇرلىم زور ۇلەس قوسايىق“

دۇنيە جۇزىلىك نىتا ـ نىقلاىس — تاتۇلىقتى با ـ

ەلدىڭ پەيىلى ُارى داۋىرگە سايبكەستەن، باتىلدىقە ـ

پەن الدا جۇرەتن تارىيىچى جاۋاپكەرشىلىك. 2017 ـ جىلى 1 ـ ايدىڭ 16 ـ كۇنى كەشتە شۇەتسارىانىڭ شاعىن قالاشىعى داۋوستىڭ دوۋ ۇوگ ـ زالىندا قار قاپالاقتاپ جاۋىپ تۇردى، اۋا تىاپ ـ نازا ەدى. دۇنيە جۇزىلىك ەكونوميكا تالقى مىنبەرىنىڭ قۇرۇشىسى، قوسىمشا اتقارۇشى ُتوراعاسى شۇاب ۇوگزالداي جول شىراعىنىڭ استىندا تۇرىپ، السىتا ـ عى قوناقتاردىڭ كەلۇىن ُنسىز كۇتتى. قىزىل ُتۇستى ارناۋلى پويىز ۇوگزالعا باياۋ كىردى، شۇاب پويەزگە شىعەپ قارىسى الدى.

”داۋوسقا كەلۇگە تالاي رەت شاقىرعانىسىز، مەن قاي ۋاقىنتا كەلۇم ەڭ ۇيلەسەمدى ەكەنن كوپ ويلىاندىم. رەتە كەلگەننەن دەر كەزىندە كەلگەن ابزال. قازىر دۇنيە ُجۇزى ەكونوميكاسى جونىندە ُتۇرلى پىكىر ايتىلۇدا، وسى ساتتە جۇڭگو ُۇىن تاراتۇ اناعۇرلىم ماڭغزا يە“ ، ـ دەدى كونه دوستەين كەزدەسكەندە، ُتوراعا شي جىنپىڭ ۇزاق جولدى السىسىناي، ۋادە بوپىنىشا كەلگەن تەرەڭ تولغانسىن جەتكىزىپ.

اسا ماڭغزدى جۇڭگو نىقالى، اسرەسە، جۇرت كوڭلىن ورنىقتىراتىن جۇڭگو ُۇنى بولغاندىقتان، ُتوراعا شي جىنپىڭنىڭ قاتىناسۇى دۇنيە جۇزىلىك ەكونوميكا تالقى مىنبەرىنىڭ 2017 ـ جىلى جىلدىق جىينالىسىنىڭ ”جۇرت نازارىن ەڭ اۋدارعان نىسكە“ اينالدى.

”دۇنيە ەكونوميكاسىنىڭ شالقار تەڭىزى، سەن قاجەت متسەڭ دە، ەتپەسەڭ دە سول جەردە، ودان جاتتارا ەلپىسىڭ“ ، ”قورعانىمىزدىقەن شۇغىلدانۇ ۇزىن قاراڭغى ۇيگە قاماپ العانىمەن بىردەي، قاراماققا بوران ـ شاشىننان امان قالغانداي كورىنگەنمەن، ُبراق كۇن نۇرى مەن اۋادان قاعسى قالدى“ ...

”قاراقۇ“ ، ”سۇرى ُمۇبىز تۇمسىق“ وقىعاسى بركەس ـ تىركەس تۇلىپ، سىڭار جاقىتلىق، قورعا ـ نىمىپازدىق اعەمنىڭ ەكپىنى تاسقىنداپ، ُتوراعا شي جىنپىڭ ەكونوميكانىڭ جاھانندانۇىن باتىل قولداۋ جونىندە ايقىن مالىمەدەمە جاريالادى.

سول كەزدە بىرلەسكەن مەملەكەتتەر ۇيىمىنىڭ جەنەۋاداعى باس شتابىنىڭ باسالقاسى مىندەتىن وتەپ تۇرغان مۇرەر بىلاي دەپ باعا بەردى؛ جۇڭگو قۋاتتى دا ماڭغزدى كۇش رەتىندە، اناعۇرلىم كوركەم دۇنيە قۇرۇدى ىلگەرەيلەتۇ جاعىندا ’كانالى ـ زاتور‘ جانە ’بەتالىسقا جەنەكشىلىك تەتۇ‘ سىندى ماڭغزدى رول اتقارۇدا.

يسپانىيانىڭ ‹‹مەملەكەت گازەتى›› سۇيىنە بىلاي دەدى: ”قازىرگى فىنانسى داعىدارسىنىڭ زار ـ دابىنا جانە قوعامنىڭ اۋمالى ـ توپكەلى جاعداينا كە ـ رىبتار بولپ وتىرعان حالقارالىق جاعدايدا، ەكو ـ نوميكانىڭ جاھانندانۇىن ەشىكم دە جۇڭگونىڭ مەملەكەت ُتوراعاسى شي جىنپىڭ سياقتى قورعاپ وتىرعان جوق“ .

سوقىر تۇماندى سەيلىتىپ، باعدار نۇسقا ـ دى؛ داۋىلدى تولقىننان قورىقپاي، باتىلدىنپەن سىكە كىرىستى.

20۱8 ـ جىلى ۱1 ـ ايدا ُتوراعا شي جىنپىڭ ۇزى جوسپارلاپ ورنالاستىرعان، دۇنيە جۇزىندە ـ گى يىمپورتتى نەگىزگى تاقىرىپ ەتكەن تۇڭغەشى رەتكى مەملەكەت دارەجەلى كورمە — جۇڭگو حال ـ قارالىق يىمپورت كورمەسى خۇاڭخۇبىڭ وزەنى بو ـ يىندا بوي كورسەتتى. تۇڭغەشى كەزەكتى يىمپورت كورمەسى 1۷2 مەملەكەتتى، ُوڭىردى جانە حالقازا ـ لىق ۇيىمىدى كورمەگە قاتىناسۇعا باۋرادى، شەتەل مەدىيالارى ’كورمە زالىنىڭ اۋدانى 3۵ قۇتبول الاگە ـ نان استى‘ دەپ حابارلادى.

”يىمپورت كورمەسى جۇڭگو بازارىنىڭ ’التىن قايباسى‘ “ ، ”قورعانىمىپازدىق دۇنيە ُجۇزى ەكونوميكاسىنا كولەڭگە تۇسىرگەنمەن، ُبىراق جۇڭگو دۇنيە جۇزىلىك ساۋداعا جارىق سىيلادى“ ، ”بۇل جۇڭگونىڭ ەركىن ساۋدانى قورعاۋ ۇشۇن جا ـ راتقان ەڭ ماڭغزدى ەلەمدىك ’جوعارى جىلدامدىقتى تاس جولى‘ “ ... وتكەن بىرنەشە جىلىدا مەيىلى قانداي ماسەلەگە، قانشاللىق ۇلكەن سىن ـ سايسىقا تاپ بولسا دا، ُار كەزەكتى يىمپورت كورمەسى ۋاعىن ـ دا وتكىزدىلى، جانلىدى دا جىگەرلى، دۇماندى كو ـ رىنىس دۇنيە جۇزىنە تەرەڭ اسەر قالىدردى.

كەيىىر ەلدەر قوروعانىمىپازدقتىڭ شاربايىن بارعان ساين بىيىكتەپ وتىرعاندا، جۇڭگو نە ُۇشنى قاقپاسىن بارغان ساين ايقارا اشادى؟

ُتوراعا شي جىنپىڭ ونداعى تەرەڭ قاتپارلى لوگىكايى بايىمداي كەلىپ بىلاي دەدى: ”ادامزات

قوعامى ۇزدىكسىز العا باسۇ ُۇشىن، ُار ەل توماعا ـ تۇيىقتىق مەمس، ەسلىك اشۇعا، قارسالاسۇ مەمس سەلبەسۇگە، جەكە يەمدەنىپ الۇعا مەمس، نەڭ يىگىلىكتەنۇگە تاباندى بولۇى كەرەك“ .

ۇلى ُداۋىر ۇلكەن ارنانى قاجەت ەتەدى. دۇنيە ُجۇزىنىڭ وزگەرىسى، ُداۋىردىڭ وز ـ گەرىسى، تارىيىتنىڭ وزگەرىسى جەدەل كەڭەيىپ، حاۋىپ ـ قاتەرلەر مەن سىن ـ سايسىستار ارت ـ ارتىنان جارىققا شىعەپ، باسقارۇ قىزىل سىفرى، سەنىم قىزىل سىفرى، بەيىشتىلىك قىزىل سىفرى، دامۇ قىزىل سىفرى ۇزدىكسىز ولعايدى.

”دۇنيە جۇزىنە نە بولدى، ُبىز قايتەمىز“ ؟ ُتوراعا شي جىنپىڭ تۇى ايقىن تۇردە بىلاي دەپ اتاپ كورسەتتى: ”ادامزات — ُبىر تۇتاس تۇلعا، جەر شارى — مەكەن. ورتاق سىن ـ سايسى الدىندا ُارقانداي ادام، ُارقانداي مەملەكەت ُوز باسىنىڭ قامىن عانا كۇيتىتەي ەلپايدى، ادامزاتتا تەك قىبىندىقتى بىلەك بىرىكتىرە جەڭۇ، جاراسەمدى قاتاز ُومىر ُسۇرۇ سىندى ُبىر عانا شىعار جول بار“ .

بۇل شار تاراپتى سايبكەستىرتىن ُىرى ەل رولى —————

20۱5 ـ جىلى بىرلەسكەن مەملەكەتتەر ۇيىمە ـ نىنىڭ كلىمات وزگەرىسى جىينالىسىندا ُتوراعا شي جىنپىڭ پارىجكە ُوزى بارپ، ماڭغزدى ۇستانم، قۇتاتاملالاردى العا قويىپ، ُار جاقىنڭ تۇرعىسىن بەلسە ـ نە سايبكەستىرىپ، ەڭ سوڭىندا كلىمات وزگەرىسىنە توتەپ بەرۇدىڭ ’پارىچ كەلسىمەنە‘ قول قويۇعا ەشىكم ورنىن باسا ەلپايتىن ۇلەس پوستى.

2020 ـ جىلى 75 ـ كەزەكتى بىرلەسكەن مەملە ـ كەتتەر ۇيىمى جىينالىسىنىڭ جاي تالقىسىندا ُتوراعا شي جىنپىڭ جۇڭگونىڭ ’كومىر قىشقىل گازىنىڭ شىعارىلۇىن 2030 ـ جىلدىن بۇرىن ەڭ جوعارى مانگە جەتكىزۇ، 2060 ـ جىلدىن بۇرىن كومىر قىشقىل گازىن بەيتاراپتاندىرۇدى جۇزەگە اسرۇعا قۇلىشىۇ‘ ۋادەسىن ورتاعا قويدى. 202۱ ـ جىلى 76 ـ كەزەكتى بىرلەسكەن مەملەكەتتەر ۇيىمى جىينالىسىنىڭ جاي تالقىسىندا ُتوراعا شي جىنپىڭ تاغى دا جۇڭگونىڭ شەكارا سىرتىنداعى كومىر ەلەكتر نىساندارىن جاڭا ـ دان قۇرامايتىندىغىن سالناتناپەن جاريالادى.

بۇل باتىلدىنپەن الدا جۇرەتىن ُىرى ەل جە ـ تەكشىلىگى —————

20۱5 ـ جىلى 9 ـ ايدىڭ 25 ـ كۇنى بىرلەسكەن مەملەكەتتەر ۇيىمىنىڭ دامۇ جونىندەگى باسىشلار ُماجىلىسى اشىلغان كۇنى بىرلەسكەن مەملەكەتتەر ۇيىمىنىڭ 2030 ـ جىلعا دەيىنگى باياندى دامۇ كە ـ گەستىك ُتارتتى رەسىمى ماقۇلداندى. ُتوراعا شي جىنپىڭ باسىشلار ُماجىلىسى كەزىندە وركەن ـ دەپ كەلە جاتقان ەلدەرگە كومەكتەسۇدىڭ ُبىرىس ـ پىرا جاڭا شارالارىن جاريالاپ، جاڭا دامۇ كەڭەستىك ُئارتىبىن الدىمەن جانە ُونىمىدى تىياناقتاندىرۇعا ۇلكى كورسەتتى. ُسوز سويلەپ بولغان سوڭ، ُار ەلدىڭ 20 — 30 باسىشى قاتارعا تۇرىپ، ُتوراعا شي جىنپىڭمەن قول السىتى، زال ُيىن تىرەسكەن ادامعا تولدى.

ُتوراعا شي جىنپىڭنىڭ بەلسەنە ىلگەرەيلەتۇىندە 20 ەل توبىنا مۇشە ەلدەر باسىشلارنىڭ حاڭجوۋدا ـ عى باسىشلار ُماجىلىسى دامۇ ماسەلەسىن تۇڭغەشى رەت ەلەمدىك ماكرولىق ساياسات جۇڭكەسىنىڭ كور ـ نەكتى ورنىنا قويىپ، بىرلەسكەن مەملەكەتتەر ۇيىمە ـ نىڭ 2030 ـ جىلعا دەيىنگى باياندى دامۇ كەڭەستىك ُئارتىبىن تىياناقتاندىرۇ جونىندە تۇڭغەشى رەت ارە ـ كەت جوسپارىن جاساپ، افرىكا مەن ەڭ دامىماعان ەلدەردىڭ نەفرىكاسپتەنۇىن تۇڭغەشى رەت توتپتىق قولدادى.

بۇل جاۋاپكەرشىلىك ارقىالاۋدى اىگىلەپتىن ُىرى ەل ارەكەتى ————— ُار ەل جاڭا تىپتىى ايدارشا ۇيرۇس نىدەتىنە قارسى اتتانعان شەشۇشى ساتتە، ُتوراعا شي جىنپىڭ ۇزى قولباسلىقلىق ەتىپ، جۇڭگو كەۋدە كەرە العا شىعەپ، جاڭا جۇڭگو قۇرىلغاننان بەرگى ەڭ كولەم ـ دى ەلەمدىك شۇىل ادامكەر شىلىك ارەكەتىن ورسى ـ تەتتى. 2020 ـ جىلى 3 ـ ايدىڭ 2۱ ـ كۇنى جۇڭگونىڭ سەربىياعا كومەككە بەرگەن نىدەتكە قارسى اتتانۇ ەمدەۋ ماماندارى مەن زاتتىق ماتەريالدارى بەلگىراد اۋەجايىنا جەتتى. سەربىيانىڭ زۇڭتۇڭى ۇۋچىچ ۇزى قارسى الپ، بەس جۇلدىزدى قىزىل تۇدى تەرەڭ سۇيسەبەنشىلىكپەن ُسۇيدى. ”ُتوراعا شي جىنپىڭگە راقىمەت! جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىياسىنا راقىمەت! جۇڭگو حالقىنا راقىمەت!“

2023 ـ جىلى 2 ـ ايدىڭ 6 ـ كۇنى تۇركىيادا،

سىربادا كۇشتى جەر سىلكىنىسى تۇلىپ، اۋىر ُولم ـ ُجىتىم جانە مال ـ مۇلىك شىعىنى بولدى. ُتوراعا شي جىنپىڭ تۇركىيانىڭ زۇڭتۇڭى ەردوعانعا، سىربيانىڭ زۇڭتۇڭى باشارعا جەكە ـ جەكە حال سۇراۋ تەلەگىرامبا ـ سىن جولدادى. جۇڭگو ۇكىمەتى دەرەۋ شۇعىل ادام ـ گەرەشلىك كومەك بەرۇ مەحانيزىمىن سىكە قوسىپ، ەكى ەلگە شۇىل كومەك بەردى.

بۇل داۋىرمەن بىرگە العا باسقان ُىرى ەل كورەگەندىگى —————

جاڭا تىپتىى ايدارشا ۇيرۇس نىدەتى دۇنيە ُجۇم ـ زىنىڭ كوپ جىلدىق دامۇ جەتىستىكتەرىن جىلپاپ، دۇنيە ُجۇزىنىڭ دامۇ سىستەرى اۋىر سوقققىعا ۇشرا ـ دى. ُتوراعا شي جىنپىڭ بۇكىل ادامزاتتىڭ قۇت ـ ىرسىن شىعار ُتۇيىن ەتىپ، ەلەمدىك دامۇ باستاما ـ سىن كوتەردى، قازىر 100دەن استام مەملەكەت پەن بىرلەسكەن مەملەكەتتەر ۇيىمىن قامتىعان كوپتەگەن حالقارالىق ۇيىمدار باستامانى قولدادى، 70كە جۇىق مەملەكەت ”ەلەمدىك دامۇ باستاماسى دوستىق گىرۇپپاسىنا“ قاتىناستى.

حالقارالىق حاۋىپسىزدىك جاعدايىنىڭ ۇزدىك ـ سىسىز كۇردەلى وزگەرىسىنە سايبكەس، ُتوراعا شي جىنپىڭ ەلەمدىك حاۋىپسىزدىك باستاماسىن كوتە ـ رىپ، دۇنيە ُجۇزىنىڭ باياندى تىنىشتىغىن جۇزەگە اسرۇ ُۇشنى جۇڭگو جوباسىن العا قويدى، بۇعان حالقارالىق قوعام بەلسەنە ُۇن پوستى. 2023 ـ جىلى 3 ـ ايدىڭ 10 ـ كۇنى جۇڭگو، ساۋد ارايىياسى، يران 3 جاق بىرلەسكەن مالىمەدەمگە قول قويىپ جانە جاريالاپ، ساۋد ارايىياسى، يران ەكى جاقنىڭ دىيىلو ـ ماتپالىق قارىم ـ قاتىناستى قالىپنا كەلتىرۇگە قوسلا ـ تىندىغىن جاريالاپ، 3 جاقنىڭ بىرگە قۇلىشىپ، حالقارالىق قارىم ـ قاتىناستىڭ نەگىزگى ولىشەمىن قورعاپ، حالقارالىق، وڭىرلىك بەيىشتىشلىك پەن حاۋىپسىزدىكتى جەبەيتىندىگىن باسا دارىپتەدى. حالقارالىق قوعام جايپاي القاعان وسى ”بەيىشتىش ـ لىك شاراسى“ ەلەمدىك حاۋىپسىزدىك باستاماسىن پارمەندى تۇردە امالياتتا اىگىلەۋدىڭ تابىستى امالياتىنا اينلدى.

ەلەمدىك دامۇ باستاماسىنان دۇنيە جۇزىلىك حاۋىپسىزدىك باستاماسىنا دەيىن، ونان ەلەمدىك ور ـ كەنيەت باستاماسىنا دەيىن، ۇش ۇلكەن باستاما بىر كەس ـ تىركەس العا قويىلىپ، ادامزاتنىڭ تاعدىر ـ لاس ورتاق تۇلغاسىن قۇرۇدۇڭىدەيىالىق ُمانى مەن امالياتتىق جولى ۇزدىكسىز بايىتىلدى جانە كە ـ گەيتىلدى.

”ەلەمدىك قىسىلتاياڭ سىن ـ سايسىستار الدىندا، نىتىماقتاسۇدى، سەلبەسۇدى كۇشەيتىپ، جاڭا ُداۋىردىڭ ’نۇح كەمەسىنە‘ بىرگە وتىرسا عانا، ادامزاتنىڭ بولاشاعى اناعۇرلىم كوركەم بولادى“ . بىيىكتە تۇرىپ السىقا كوز تاستاعان ُتوراعا شي جىنپىڭ تارىيىتنىڭ جول تورايىندا تۇرغان دۇنيە جۇزىنە ايقىن باعدار كورسەتتى.

2022 ـ جىلى ۱0 ـ ايدىڭ 23 ـ كۇنى پارتىيانىڭ 20 قۇرلتايى